

1764

Opisanie
schiffhausenskiego
balsamicznego
glattu

1764

Opisanie
Schiff Hausenskiego
Balsamicznego
Plastru

z Rosyjskiego na Polski Język
Przetłomaczone.

Roku 1791

Z BIBLIOTKI
SEMINARIIUM
SANDOMIERSKIEGO

w Łowiczu

w Drukarni J. O. Księcia Jmci Prymaka
Anat. Potkupa Gnieźnieńskiego.

Opisanie Schiff Hausenskiego Balsamicznego Plastru.

Treść Rzeczy.

1. Opisanie Plastru, i jego skutki.
2. Łazycie.
3. Prawidła, których niewchybnie dostrzegać trzeba.
4. O Dyecie i o Pokarmach
5. Przestroga, iak po wyleczeniu się postępować potrzeba, żeby znowu choroby nie nabyć.
6. Jakim sposobem, i gdzie Plaster aplikować i utrzymywać, i czego się strzedz.

O Chorobach

1. Migrena.	7. Zab.
2. Slepota.	8. Naderwanie się
3. Głuchota.	9. Spazmy.
4. Zaba.	10. Paraliż.
5. Reumatyzm	11. Chętwiate członki.
6. Ból zębów	12. Łamanie.

13. Trzebień członków. 24. Szkorbut.
14. Gorączka. 25. Weneryczna choroba.
15. Zepsuty żołądek. 26. Biała, czyli Flux
16. Zółtaćka. albus.
17. Pedogry. 27. Rak.
18. Gonagra. 28. Róża.
19. Chiragra. 29. Łatający ogień
20. Hemoroidy. czyli Ignis volans.
21. Apostema czyli 30. Gangrena.
- Wrzódzienie. 31. Rany.
22. Ciężkie poródzenie 32. Zanokcica.
23. Ciężkość w piersiach. 33. Odciśki i Brodawki.

Schiff-Hausen von Veseling Kamer-Junkier
Kroła w. Brytanij, po trzydziesto-letniej Expery-
encji i praciach w Chymij, wynalazł Balsamiorny
Plaster, którym on więcej Tyfizja ludzi, użycie cho-
ruiących na nieuleczone choroby, bezpłatnie i do-
skonałe uleczył.

Pro. Ten Plaster ma moc molifikowania i wyuog-
nia, penetruje żyły i kaci, i operuje nierównie mo-
ciwiej, iak Venicatoria nie przyryniające ran, a-
ni większej boleści przez otwieranie tylko porów, które
tak otwierają się przez jego operacyę, iż zdają się
podras niewielkimi być ranami, i przez nie wyuog-
za wrzyskie repute, ostre, i jadowne soki, czyli chlu-
mory, na podobieństwo gęstey, ciemney i mrodlivey
ropy; a czasem cale nie wyuogniają tych mniema-
nych ran, nieznacznie przez Extrahcyę, tenie
sam skutek sprawiue, zupełnie uleczaie, przywa-
ca dawne zdrowie, bynajmiej niedotykającie się
zdrowych miejsc.

Uż. Plaster ten pomarować iktodno, na iwie białey,
lub ciemney, którą pierwszy trzeba na cieło nosić, lub
w przypadku na skórze od rogawiczki, smarować
na tej stronie, która od ciała nosząca była, na gru-
bość ostną od noża, potem przyłożyć do tego miej-
ca.

5
na, gdzie ból dokucza, tak iż nieco i zdrowego
raść; uważać atoli na leży, kiedy on od wyjągnio-
nych mokrości odwilicze, aby go nie bawię, zdię
i swierzy potrzy, reby te mokrości na otwartych
porach nie zaschły; i po erziei znówu wewnątrz nie
weszły; Przy odmianie Plastru boleizę, erze dluęgo
odkrytę nie trzymać i strzedz od wiatru, prier przy-
torenie razar swiętego Plastru, nakoniec jeżeli wż-
cy nie będzie wilgotnia, razore zostawiaę do po-
ty, do poki sam prier iż nie odpadnie; inaczę i ho-
ry mogły się tużie samey znówu nabawi choroby.

3^{ie}. We wrystkach bardzo dokuczających chorobach,
nicomylna iest Reguta, aieby Plaster nie priedęy
przykładać, iak na noc, i wtenczas wtamnie, kiedy cho-
ry spać idzie, dla tego; ie za przytoreniem onęgo,
wbiegu pierwney godziny wrystka bolęi zmniey-
ra się, potym sprawuizę swóy skutek prier otwo-
renie porów, na kilka godzin iż powiększa, prier
co uwyraznię chony niespokojnym staizę się, po-
dwaia iż: Ale gdy Plaster ten, razar po przytoreniu,
sprawuie priedki i spokojny sen, wize dla tey przyręny,
bolęi nie bywa dokuczająca, i żadney niespokojności
nie przynosi; Na drugi dzień uwyraznię ulęę dorna-
wa chony, i bywa nerwieyszym: Wpny przypadkach
nie bardzo tkliwz bolęi przyręnicuizę, moina-
ten Plaster przykładać kądęgo czasu, ale odtąd nie
powinne iż raziwai warasie ięgo operacyi, innego
ustronnęgo, wewnętrnęgo lub zewnętrnęgo Lekar-
stwa, aby prier to nie prierkłodie ięgo opęuizęmu
skutkowi, i zamiast rzędaney dla siebie pomocy, nie
zyskai co przeciwnęgo, a tytko natomiast pię na
dnie do szęcię filizanek Rumianku.

4te. Za użyciem tego Plastru nie potrzeba pnieb-
gać twardęy Dyety, lęz tytko wstręnywai się od
wrelekich kwaizę, i sarowę, ostnyę, stonyę,
tłustę, bardzo poidaizę, iizękich pokarmów,
i aromatyznyę konzeri, szerególnięz rać od wre-
lekich goręzų napoiów: Wódki, Wina, Liwa, Pod-
piwku, i Kawy: a używai na leży rumiankow-
niem za pokarm dla poidenia się tytko iędziny,
mizę Jagnięęgo, wrelekizę swięz diurnę, Supę

Jeremie

6 Jermienney, i owianey, nie gęstej Kaszy.

5te. Jeżeli chory po zupełnym wyzdrowieniu, o-
bliwie w poniecy opisaneych Chronicznych w ko-
nienionych, i uogęzujących się chorobach, będzie, iak
dawniey, uzywiał wrypkach zakazanych neury,
wirasce leżenia się, to jest: pokarmu, i różnuych
gorzuych trunków, lez wyzraynym sposobem,
i bez zbytku, wize i potym tych chorób które
mu dokuraczy, nigdy nie nabędzie.

6te. Plaster ten przez długi czas nie trawi swoiey
mocy, lez natęży go pilnie strzeż od aury, ze-
by nie ratęchnął od wilgoci, wszelkiego nieo-
czystostwa, od zimna i gorzka, trzymaże go w
umiarkowanym mięysu.

Następujące choroby Schiff-Hausen
Kamer-Junkier von Veseling tym Balsami-
cznym Plastrem, podług niżej opisaney Infor-
macyi, zporządany skutkiem wyleczył.

1. Migrena czyli niestałący prawie ból
głowy; w tym przypadku przykładało Plaster,
idąc spai na wiench włośów, którym ten Plaster
bynagmniey nie rzkodzi, na cały tył głowy i szyi,
i odnawiano go do pióty, do póki on już wyleczy
wilgoci okazywał nie będzie; potym zostawia go,
półki sam nie odpadnie, co wyzraynie po Tygo-
dniu, dwóch a czasem i trzech niedzielań zda-
nato się, w którym czasie chory do zupełnego
przychodził zdrowia.

2. Slepota i Siemnota w oczach,
gdy te wstare nie rewrytkim wygnity; cierpią-
cy z bóles, poryskali w zrok w piguie lub sre-
siau dniach, za przytorem tego Plastru na gło-
wę po wienchu włośów, porzwszy, iak się gło-
wa zacryna, tak, ażeby zaigł nim skronie, wry,
i iaty

7

i cały tył Głowy: Jeżeli zaś tylko rozprawy
ny ból czołowy i zastanęte zapalenie wnich z ma-
terya, wtenraz namarowawrzy Plaster cienko,
przytłoczy do czoła, i nie bawięz, odmieniać go;
kiedy on od wyjągnionych mokrości namakai
będzie, to czyściwszy, drugi przytłoczy do tyłu
Głowy, i do skroni; Za trzema lub czterema od-
mianami Plastru, Bory rozprawy się od mate-
ryi, i zapalenia, lecz w tył Głowy, i na skro-
niach, nieco dłużej zostawai on będzie, podług
wtorego przepisu.

3. **Głuchota:** Jeżeli wewnątrz uszów
zerególnego nie masz defektu, używai Plastru
podobnie, iak na ślepotę; za jednym razem od
tej niemocy, wolnym być można.

4. **Żaba** wszelkiego rodzaju, zaziębienia w
głowie, w Gardle, Fluxye i gruźloty, zereg-
łowa strykanie w Głowie, i w uszach z wielką
boleścią, naklonie i sama Żaba. w Takim przy-
padku przytładać Plaster na nos, na bolące
czucie, tak, żeby nieco i zdrowego ciała zaięz,
i przy tym równie do tyłu Głowy: na drugi dzień,
lub przed wyjągnięciem mokrości, kiedy odwil-
gnie, i chory folgę poczuie, wtedy Plaster za-
raz odmienić i kontynuować podług wtorego
Przepisu, póki suchym nie stanie się.

5. **Reumatyzm:** Takimie Plastru u-
żywai sposobem, przytładać na chore czucie
choćby ta choroba i zastanęta była, w kil-
ka dni uleczoną zostanie.

6. **Ból Zębów:** Jeżeli z zaziębienia po-
chodzi, przytłoczy Plaster na to miejsce, gdzie
ból dokucza, i za każdym Plastru odwil-
gniem odmieniać go; boleść za dwie godziny

zmniejszy

8 zmniejsza się, a zupełne wyzdrowienie, za dwa dni następuje. Jeżeli zaś ból ten pochodzi z dotyku, w którym ząb siedzi, lub z korupcyi i zpruchnięcia zębów, na ten czas należy Plaster przytłoczyć od strony na cały dotyk, gdzie ząb siedzi, i na szerek, pod samą podbródek, postępując według wtorego przepisu, za każdym jego odwilżeniem. w takim przypadku za przyłożeniem Plastru, boleść natychmiast przajdzie.

7. Przy Zębach Narostliny i Szyszki, które powiększają się, bywają na ciele i na głowie, za przyłożeniem tego Plastru na noc, zupełnie i bez wszelkiej boleści, w ciągu lub sześciu dniach zginą; Wyizgniony ząb biały, rdzeń, podobny być do drobnej krapy; Narostlina szerególniej ta, która jest bardzo zastarzała, wymaga do uleczenia nierównie dłuższego używania tego Plastru.

6. Naderwanie się, od nierozumywnego druzgania, co się nazywa naderwaniem wznizności, które i białone zaszkodzi tak, że skurczywszy się, cierpi wielką boleść. Przytłoczyć ten Plaster pod pierśiami, i na pępku, we trzy godziny z wyrytkim wyzdrowienie można. Jeżeli zaś od takowego druzgania zrobi się Ruptura u młodego lub niewiasty, przytłoczyć wspomniany Plaster, postępować według przepisu wtorego, a w kilka dni uleczeniem zstąpi.

9. Spazmy Wewnętrzne Kurcze, i rozumywnie wrdzących ciałach, i wszelkich narazach, w Tęj sposobie należy przytłoczyć Plaster, idąc spazm, od samych pierśi, iak nazywają od tyżki, czyli dołku, na cały brzuch, za dwa godziny, chory usnuć się może, lecz Plaster czasem nie przędzy odpadać, iak po jęczmie lub siedmiu niedzielnach, wiersie tych wychodzących od chorego uchynęć wapory. Jeżeli zaś kto przez jedną noc zupełnie odrowiał, uważać pospolicie nie wielki świemb, który sprawia ostre kolki, czyli humory, wyizgnione Plastrum przez pory, i te trawiać nieznacznie, tak Plaster

ster, iakto i skóre, i młoda skóra pod tym bez wszel-
kiej boleści odrasta; Jeżeli zaś Plaster odwił-
gnie, postępować należy podług wtorego Receptu.
W Zwyczajnych Kurach przykładai Pla-
ster do chorych mięse każdego czasu.

10. **Paraliż** zwyczajny: w Takim przy-
padku kiedy odejmuie Żyłkę, jeżeli w biegu
piętnarce godziny za idaniem tej stabsi,
Plaster grubo nasmarowany, do pulsu przyto-
żony będzie, po tej stronie której Paraliż na-
ruszył, a po drugiej z tytu Głowy; chory przez
półtę godziny dostat w obumartych człon-
kach życie i wstade w łytku, i nigdy, więcej
tego przypadku nie miał.

11. **Odrętwiałe Członki**: Ogarnięci
to niemocy pochodzący z różnych przyczyn, za
przytożeniem tego Plastru na chore członki,
od zresztu do dwudziestu dwóch dni zupełnie
wyzdrowieli, odrętkawicy wstade w zadrętwia-
tych członkach, przez regularną w nich cyрку-
lacyę krwi, tak, że byli sposobni wstade
niemi iak dawniej.

12. **Lamanie w Kostiach**, Ból w
różnych członkach, siagnienie, łyli Kontra-
kcyę łyli i nerwów; Te boleści pochodzą z
wielu i często niewiadomych przyczyn, w krótkim
czasie uliczone były, przez nie jednokrotne przy-
kładanie Plastru do chorych łyli.

13. **Drzenie Członków**: Jeżeli to pocho-
dzi z łygia Merkuryusza, łyli ływego srebra,
potrzeba wrytko iakto na okoto od podbródka
do stóp obłożyć; Jeżeli zaś z innych iakich przy-
czyn, na ów czas przytoży ten Plaster do tytu
Głowy, i na łyli Brucha.

10
14. Goraczka: Gdy Doktoremie chorego ze wszystkich odciągnęli, iakko porbawieni zupełnie na-
dziei udrówienia go, położywszy ten Plaster od rzyj
na cały brzuch, chorego na gorączkę, spali przez noc
bardzo spokojnie, na drugi dzień nie byli w takim
niebezpieczeństwie, iuż tylko na zdrowiu iakieś
ostabienie.

15. Zółta dek Iepsuty z różnych przyczyn:
kiedy w nim czuć się wznieście, ciwnienie, albo ból,
w takim przypadku, idąc spać, położyć Plaster na
cały brzuch: na drugi dzień chorego stać się zdro-
wym, dostać solucyi, i apetyt do iedenia odrzyknie:
Coniewarz Plaster ten przez spory niernacznie wyjąga
szkodliwą mokrość, i przez to czynie wrytkie nie ma-
wnoni przekadające do należytay konkakcji w
zółtku.

16. Zółta czka: Za przyłożeniem tego Plastru
do tyłu głowy, do pierwi, i do brucha, w krótkim
czasie ustępuje.

17. Ledogra: w samym początku tej choro-
by, przyłożywszy Plaster na noc do wielkiego pal-
ca u nogi, od którego woyerajnie ta choroba zaczy-
na się tak, ażeby nie tylko iedną chorą czuść, lecz i
cały podczuw u nogi pokryć, i płótnem obwinąć,
za pół godziny, lub przedrey, ból minie, zostawiając
ten Plaster, do póki sam nie odpadnie; w ten czas Le-
dogra zupełnie zginie, i nigdy uwruci się nie da:
Lecz u kogo Ledogra do takiego już stopnia wko-
nieniu się, że ten przez długi czas w obydwóch nogach
cierzy wielki ból, taki powinien przyłożyć na noc
Plaster, ażeby przez sen uniknąć podwójnego bólu,
iakoż tym powyższy nekto się w tym punkcie. Na
drugi dzień ból zupełnie minie, lubo zostanie iedna
stabość, która po dwóch lub trzech dniach przejdzie,
zachowując podług tego punktu Dyetę, i używając
Plastru stosownie do iego operacji, to jest: za każdym
razem, kiedy się da uwruci wilgoć, na wzięty go odmie-
niać, i nakoniec gdy już nie będzie wilgotnieć, zоста-
(wie)

17
wie go do tej pory, póki sam trzyma się bzdrie.

18. **Gonagra**: Jest to ból w kolanach. Jeżeli zaraz przy porażku icy w pierwszą porę od godriny do godriny Plaster przyłożonym bzdrie, ból zostanie ułożonym w 5 lub sześć dni, Lecz jeżeli kto tę stałość przez dłuższy czas doznać tak, iż nie może chodzić, i przymurzony jest żółkiem się bawić, w takim przypadku Plaster przyłożony do nogi, na drugi dzień w bolesi nie może iść, i odmiennie go do tej pory, gdy już nie bzdrie wilgotnieć, zupełne odzyska ułożenie, nie pierwszy jednak, iak w 6 lub siedm Niedzieli, w którym czasie Plaster sam przez się odstanie.

19. **Chiragra**; albo **Syatyka**: Jest to bolesi w Rękach i w Łopatkach, w tej bolesi należy używać Plastru równym sposobem, iak w Bzdrie i Gonagra.

20. **Hemoroidy**: W tej bolesi należy Plaster położyć na Parnicy i pachach; a jeżeli syrki są w Siedzie, drugi Plaster do nich przyłożyć, i tak go aplikować, żeby dobre do nich przysłać. Następnie położyć Plaster od Siedzi odstanie, należy położyć świeży, i przykładać przez dwa lub trzy dni, w którym czasie syrki nieznacznie zginą. Chory wyzdrowieć, i już do tego miejsca Siedzi, Plastru więcej nie przykładać; przyłożony zaś do parnicy, zostawiać do póty, do póki sam nie odpadnie, w którym czasie wysycha ostre i zepsute soki, czyli humory, wyuogda, i kosić gnbięta od podobnej wilgoci zrytu.

21. **Apostema**: to jest wewnętrzne narwanie, albo wrzód, czyli wrzodzenie. Ciężkie-
mu też bolesi, w której chory nieczyste boleć może, tak przyłożony być Plaster na chore, opuchnięte, czyli zaczerwienione miejsce, że nieco i zdrowego zakrywać; w pół godriny chory zasnąć. Rano postać się skutek Plastru z pod obwiniętego płótna, tak

tak, że wiedzonym miejscu znak taki odkryt się, iż się zdawał rana podobny wielkonoż do Talera, z którego wychodziła czarna gęsta i smrodliwa materya, i nie tylko niż Plaster, lecz i Flegmurek byłby zupełnie przysię. W tenras ci, co ból uierpieli, wiszący go niedożywiali, za przyłożeniem świeżego natężonego Plasteru, który za dwie godziny zwiłzał i odstąpił, lecz materya była już biała, i otwieranie w zwrotnasób zdawało się być mniejsze. Po przyłożeniu za trzecim razem Plasteru, odstąpił tenie we trzy godziny, i materya cała była biała, a otwieranie nie dawało się być większe, jak groszek. Przyłożony był i cztery Plaster czwarty raz, i w tenras już więcej nie odswiłał, i trzymał się mocno na tym miejscu przez dziesięć dni, w którym czasie odstąpił, i chory zupełnie ozdowił.

22. W przycieższym porodzeniu osobliwie wstrząśnięcie samego wypłania płodu, gdy niewiastom ból, lub iaki inny niecierpliwy przypadek zdany się, dla którego następuje ta izżkość, a czysto i niecierpliwe porodzenia, na ów czas przykładając Plaster na cały żywot, i czynie przez którą płód porbywa się brzemienne Białogłowy Szwedzkiego i pomysłnego rozwiżania dornaty.

23. Ciężkość czyli Dusznosć w Piersiach przytrafiająca się z różnych przyczyn, osobliwie po porodzeniu, przez przyłożenie tego Plasteru na piersi, w krótkim czasie uleczonego zostawata.

24. Szkorbut: Chociażby już niektóre stonki były nim przysię, jednakże całe ciało naokoło będo od karku do pięt tym Plasterem obłożone, w dwunastu lub czternastu dniach wolności od Szkorbutu pokazały się.

25. Weneryczna Choroba: Zaważeni tą chorobą okładali Plasterem całe ciało, naokoło

do karku

13

od Karku do piersi, za sześć lub dziesięć dni uwolnie-
ni od niego, zupełnie do zdrowia przychodzili, bez
wzrostku i najmniejszej alteracji. Dostawali nie-
znacznie zupełnie na całym ciele nowe, skórzę.
Takie słowem choroby przez wyrażoną kurację
używał Merkurysu, a ten wielo porósł i opła-
kanych skutków był przyręczny; okładano pod-
obnie podobem tymże Plasterem, który niezna-
cznie przez pory tak Merkurysu wyużył, i
ten na kłostre był widziany, i chory od ranary
tej zupełnie uwolnionym restawat.

26. Choroba Biata albo Fluor albus:

w Tej chorobie przykładano Niewiasta Plaster
na noc, od pępka po między pachwami obwiązując
wysokie dolne części, tylko dla fecesów natury,
restawując w Plastrze potrzebne miejsce; Na dru-
gi dzień czuła Niewiasta ból podobny jak przy po-
rodzeniu, zodecysiem obfitym materji pługawey,
po czym nadchodzi miejsce tak, jak przy poro-
dzeniu, co iednak nie trwa dłużej nad iedną minutę;
po przejściu tego, zupełnie choroby tej uleczone
mi zostaty Niewiasty, i Plastru więcej nie uży-
wały. w Przypadku zatrzymania się w Niewia-
stach krwi, przykładano Plaster na cały żywot,
w którym czasie wysiłek przychodziło do dawney
regularney Sytuacji.

27. Rak: Maizcy tę boleść w Twarzy, lub winnym jakim członku, przez przyłożenie tego Plastru na ranioną część, wieden lub dwa dni zupełnie uwyleczonym restawat; chociażby ten de- fekt był zastany, i w takim przypadku, iak tylko Plaster stanie się na chorym miejscu suchym, i nakoniec sam przez się odpadnie; Jeżeli zaś resta- nie nie co napuchłosci, w ten czas chociażby wiakki kol- wiek bądź części ciała był Rak, przetożby nalezy na cały tył głowory Plaster, a w dwanaście godzin opuchłosci rezydować: Jeżeli zaś u kogo skrzyty Rak, albo zastany Liszaj bądź, na on czas przyto- żywizy Plaster na samo chore miejsce, ulecza się bez wszelkiego nanywania rany. Niewiesznie ma- izcy Raka na pierwi, w trzy części trzy dni aplikowany był Plaster, od którego z pocztu (było)

było uziwie bólu, po dwóch czyli trzech dniach, po-
 mierzono, że obwinienia wiednym miysiu odstają,
 i oznaczyły ranę wielkości Rubla; z tego miysia wy-
 szła smrodliwej materji niemal filiżanka; po
 której to materji odyciu, pniez odmianę Plastru
 meaty zamknęły się, i żadnego znaku, czyli blizny,
 iak powrzechnie od ran bywa, widać nie było, a
 Chora zupełnie przysła do zdrowia, za odpadnieniem
 pniez się Plastru; **Lecz jeżeli Rak** dopiero for-
 mował zaczyna się i nieregowytkim dożył, a o-
 sobliwie kiedy jeszcze nie był znieczym, lub molli-
 fikowanym, w takim przypadku przytożyszy
 Plaster na cztery dni, bez najmniejszego bólu nie-
 wiasty uzirowionemi zostają.

28. **Róża:** Uleczone bywa bez najmniejszego
 bólu w krótkim czasie pniez przytożenie tego Pla-
 stru na chorą część, i tył głowy.

29. **Latający ogień, Ignis volans:** pniez
 czyste przykładanie tego Plastru na chore miysie,
 w dziesięciu lub w 20 dniach uleczonym bywał.

30. **Gangrena.** Zaniesione nieg, członki, które
 już Doktorowie odzyska wartemi udeżydowali
 byli, za przytożeniem na nie tego Plastru, na dru-
 gi dzień przestają być niebezpiecznemi, a pniez
 kontynuacyą przykładania, i odmianą co raz
 świeżego Plastru, stonią się do jego operacyi, w
 pięć lub sześć dni, zupełnie chore do zdrowia przy-
 chodzą.

31. **Rany** z zacięcia, z zakłócia, z stłuczenia,
 z spieżenia, z odmrożenia, przełamane kości
 świeże lub dawno, które pniez długą kuracyą
 nieuleczonemi okazywały się, iako napętnione i a-
 dowitym otokiem, i zarostem drikim missem, za przy-
 tożeniem na nie tego Plastru na nos, tak żeby nie-
 w i zdrowego miysia zacię, i za odmianą Plastru
 stonią się do jego operacyi, w kilka dni rany zia-
 dowitych materji wyegzereraty się, i drikie misso
 bez wielkiego bólu opadało, a chore przy takich
 przypadkach, nawet zwoyrażnocy Febrzy, czyli go-
 rączki nie miewat, i w krótkim czasie uzirowionym
 zostawał.

32. *Lanokcica*, lub co się nazywa skamierowa-
nie; przyłożony na nos ten Plaster we 24 lub
w 26 godzin, zupełnie ulecza.

33. *Odciski i Brodawki*: Ból z o-
twandziałych odcisków, czyli nagniotków na no-
gach, za przyłożeniem tego Plasteru, w momencie
ustaje, zostawiając ten Plaster do pusty, do poki
sam trzyma się bódzie; w niedługim czasie, tak od-
ciski, jako i brodawki, ze wszystkiem wyflorenio-
nem zstają.

Recepta.

Gdy udrzewiający Plaster, znany pod Imie-
niem zmarłego *Schiff-Hausena Kammer-Jun-
kra*, wielu praktyk jest już świadomy; zdaje się,
iż go opisywać, byłoby raczej zbędnie; Lecz kiedy
po śmierci onego, Sekret Dzieła przypadkowym
spůsobem w samej rzetelności został odkrytym,
więc z miłości ku Rodzajowi Ludzkiemu, tak
ku pomocy cierpiących przez choroby, jako też
dla zapobieżenia wszelkiemu oruksamstwu w
robieniu fałszywego takiego Plasteru, za po-
winność uznano wyjawie ten Sekret, który się
składa z następujących opisów.

Należy wziąć krystaly *Oliny* trzy funty;
w łaci wmiędziany dobrze wybielony *Rodel*, i
rozgrzać iż tak, żeby ieden raz zawrzał; w tym
przygotować ieden funt *Weneckiego białego
Mydła*, iednakże nie suchego, pokrajanego w
najcięższe plasterki, i po zawrzanu raz, wto-
rzy w niego też mydło, i nieustannie mieszać dre-
wnianą

ionianą topatką; dać znowu również do tego punktu, póki Międło nie rozpuci się i nie zgęstnieje. W tym wrzacie Pleywosu Weneckiego funt ieden, Minii funt ieden: Zmierzawszy te i na prózek starczy w malenkim moździerzyku, wysypować po trochu w wrzacie Międło z Oliwą, i białannie mierzać: Ze zaś to wrzasko należy czynić na bardzo lekkim i wolnym ogniu z węgla, wżę staraj się, aby nie zamar nagle, lecz zwolna zamarło. Jak prędko ta wrzacia materia kolor swój przemieni, i będzie zrazu biaława, a potem zupełnie szara, brać zniżej po trochu drewnianą topatkę dla próby, i spuszczać na zimną wodę, uważać, aby zastygająca Plaster przyszedł do takiej proporcji, w jakiej zwykle Plaster bywa, a zdignwszy z ognia, mierzać bez wstanku; Skoro zaś ostygnie, i dla lekkości gęstym stawać się będzie, micy na pokotowie ufarbować w czerwien na małki prózek, w moździerzyku Kanfory i Bobrowy Strój także utarty, z których wermi Kanfory trzy Uncye, a Bobrowego Strój półtorej Uncyi, zmierzay razem, wysyp w tę kompozycyę nie razem, lecz po trochu, i zamieszay dobrze, potem naleway w formy.

Obserwacya.

Amc. Aby zrobić Plaster czerwien szym, Szarawym, lub białym, tudzież mocniejszy lub słabszym, to zależy od gotowania; jeżeli dłużej gotować będzie Plaster będzie czerwien szym, i gęściej szym, nie tak iednak skutkującym, jak średni; nie dobry także płynny i biały.

2do. Po przegotowaniu zaś łatwo zdargić się może, iż Plaster tak tegim będzie, albo suchym, że tró-
 (Dno)

17

dno go i nasmarować będzie; w takim przy-
padku przydaj do niego Oliwy, znowu rozgrzej,
i przez warzenie przyprowadź do żądanej ciek-
łości, iednakże i Kanfory w tym razie dodać bę-
dzie należało.

3to. Leszty Schiff-Hausen, robił ten Plaster
istotnie tym sposobem, i dla tego był on zrazu nie-
równie pomocniejszy i skuteczniejszy; ale
gdy go nie sprzedawał, lecz darmo rozdawał, przy-
szedł nakoniec do tego, iż nie był w stanie czynie-
nia nakładów potrzebnych na preparacyę tegoż
Plastru; kładł więc zamiast Weneckiego
Mydła, proste, a zamiast Weneckiego Bley-
wasu, Kaszyński; Bobrowego zaś Stroję,
iako najlepszą część tej Kompozycyi, ale
i nie kładł.

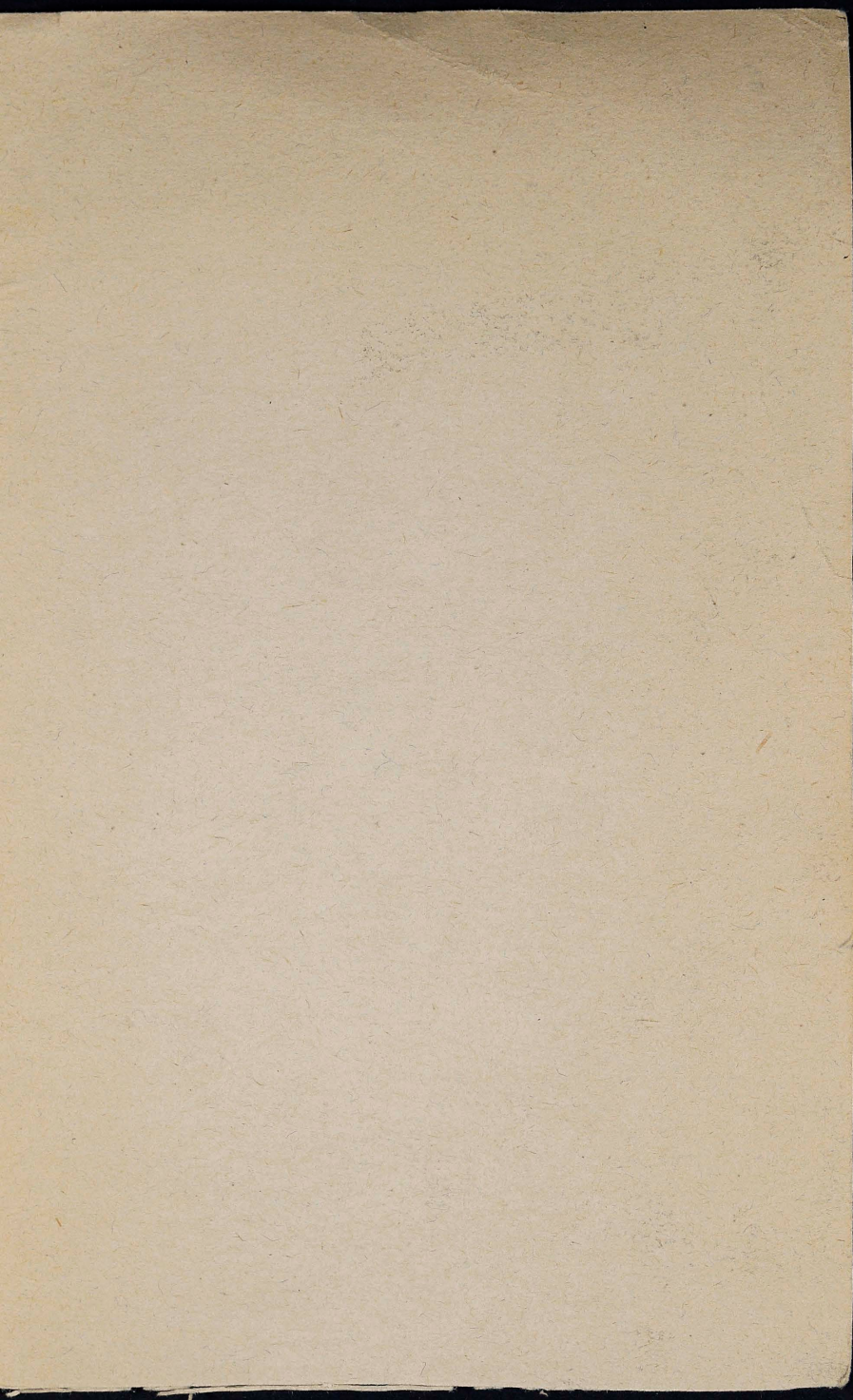
4to. Z Doświadczenia stało się wiadomo: że
Bobrowy Stroję potrzeba tylko kłaść w sa-
mych Pedogrycznych i Spazmatycznych
przypadkach, a w innych oobliwieć do ran,
żadnej używania go nie maż potrzeby; iednak-
że ten, nie tylko nie szkodzi, lecz jest i pomo-
cny. Nadewszystko należy przestrzegać,
aby Bleywas i Mydło istotnie były Wene-
ckiem; albowiem do Kaszyńskiego Bley-
wasu, ci co nim handluia, częstokroć przez
orzukanie kładą potowę Kredy, która nie-
tylko że nie pomaga, ale i owszem szkodzi.
w Zabraknieniu zaś Mydła Weneckiego, mo-
żna użyć Greckiego, lecz żeby to z Oliwy,
a nie z masta robione było.

General

General

General

General

BIBLIOTEKA
Wyższego Seminarium Duchownego
w SANDOMIERZU

R 1764

Opisanie
Schiff Hausenskiego
Pierwszego

VII

Polski Język

człowie.

1791

ni Pymmar.

menckiego.

